

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ ENGELLİ ÖĞRENCİ BİRİMİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu Yönergenin amacı; İstanbul Aydın Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin; öğrenim hayatlarını kolaylaştırmak için gerekli akademik ortamın hazırlanması ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere kurulan Engelli Öğrenci Biriminin çalışma usul ve esaslarını belirlemek, engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak üzere yapılacak işlemleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu Yönerge; İstanbul Aydın Üniversitesi'nde kayıtlı engelli öğrenciler için yapılacak düzenlemeleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönerge; 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliđi'nin değişik 11 inci maddesine¹ göre hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) **Üniversite:** İstanbul Aydın Üniversitesi'ni,
- b) **Rektör:** İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü'nü,
- c) **Akademik Birim:** İstanbul Aydın Üniversitesi'ne bağlı fakülte, enstitü, konservatuvar ve yüksekokulları,

---

¹ Yükseköğretim kurumları engelli öğrenci birimleri

MADDE 11 – (Başlığı ile birlikte değişik: RG-14/2/2014-28913)

(1) Yükseköğretim kurumları tarafından eğitim öğretim işlerinden sorumlu bir rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda, engelliler alanında uzmanlaşmış veya özel eğitim alanına yakın alanda uzmanlaşmış koordinatör öğretim elemanları veya yardımcıları ile ilgili daire başkanlıkları, fakülte, yüksekokullar ve enstitülerin görevlendireceği yönetici veya akademik kişilerden seçilmiş temsilcilerden oluşan, engelli öğrencilerin idari, fiziksel, barınma ihtiyaçları ile sosyal ve akademik alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere, doğrudan rektörlüğe bağlı engelli öğrenci birimleri oluşturulur. Yükseköğretim kurumları bu birimlerin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli olan kaynağı bütçelerinden tahsis ederler. Birimlerin çalışma usul ve esasları yükseköğretim kurumlarıncı belirlenir.

(2) Yükseköğretim kurumları engelli öğrenci birimleri her yıl hazırlayacakları faaliyet ve değerlendirme sonuçlarını içeren raporu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirirler.

ç) Yönetmelik: 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliđini,

d) Engelli Öğrenci Birimi: Yönetmeliđin 11’inci Maddesi uyarınca İstanbul Aydın Üniversitesi’nde kurulan Birimi,

e) Yönetim Kurulu : İstanbul Aydın Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi tarafından oluşturulacak olan kurulu,

f) Engelli Öğrenci: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,

g) Engelli Öğrenci Temsilcisi: Engelli Öğrenci Biriminde üye olarak bulunan temsilciyi,

ğ) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Özürlü Sağlık Kurulu’na hazırlanan kişilerin özür ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,

h) Ders: İstanbul Aydın Üniversitesi ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,

ı) Sınav: İstanbul Aydın Üniversitesi’nde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders vb. sınavları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Organları ve Çalışma Esasları

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Organları

Madde 5- (1) Engelli Öğrenci Birimi, eğitim öğretim işlerinden sorumlu rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda, Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu ile eğitim birimleri engelli öğrenci danışmanları ve ihtiyaçlar doğrultusunda görevlendirilecek personelden oluşur.

(2) Engelli Öğrenci Birimi Rektörlük bünyesinde yer alır ve birimin sekreteryaya ve diğer idari işlemleri bu birimde görevlendirilen idari personel tarafından yerine getirilir.

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu

Madde 6- (1) İstanbul Aydın Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu ilgili Rektör Yardımcısı başkanlığında, engelliler alanında uzmanlaşmış veya özel eğitim alanına yakın alanda uzmanlaşmış en az iki öğretim elemanı, tüm akademik birimlerin (Fakülte, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu ve Enstitüler) öğrenci işlerinden sorumlu Dekan/Müdür yardımcıları ile Daire Başkanları ve Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisinden oluşur.

(2) Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu üyeleri (engelli öğrenci temsilcisi hariç) Rektör tarafından 3 (üç) yıl için görevlendirilir. Üyelerin süreleri dolduğunda tekrar görevlendirilebilirler. Süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere aynı statüde yeni üye görevlendirilebilir.

(3) Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu, her yarıyıl başında ve gerek duyulan zamanlarda sorumlu Rektör Yardımcısı'nın belirleyeceği bir tarihte toplanarak, birimin görevleri doğrultusunda Üniversite genelinde yapılan çalışmaları ve öğrenci başvurularını değerlendirir, yeni düzenlemeler konusunda kararlar alır ve uygulanmasını denetler. Toplantılara engel gruplarına göre ihtiyaç duyulabilecek anabilim dallarından öğretim elemanları ve konunun uzmanları davet edilebilir. Yönetim kurulu salt çoğunlukla toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Engelli Öğrenci Danışmanları

Madde 7- (1) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu tarafından alınacak kararların uygulanması, yapılan çalışmaların denetlenmesi ve danışmanı olduğu eğitim birimindeki engelli öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması için Engelli Öğrenci Birimi ile koordineli çalışmak üzere Dekan/Müdür tarafından bir öğretim elemanı 3 (üç) yıl süreyle engelli öğrenci danışmanı olarak seçilir.

Engelli Öğrenci Temsilcisi

Madde 8- (1) Esasları bu Yönerge'de belirtilen yöntemle öğrencilik süresiyle sınırlı olmak üzere 2 (iki) yıl için seçilir. Engelli öğrenciler ile Engelli Öğrenci Birimi arasında gerekli koordinasyonu sağlamak üzere Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulunda üye olarak yer alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Temsilciliđi Seçim Esasları

Engelli Öğrenci Temsilcisi Seçimi

Madde 9- (1) Üniversiteye bağlı fakülte, enstitü, konservatuvar meslek yüksekokulu ve yüksekokullarda engelli öğrenciler tarafından belirlenecek engelli öğrenci temsilcisinin seçimi, "*İstanbul Aydın Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi*"nin 5'inci maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir. Seçimde en fazla oyu alan aday "*Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisi*" olur. Seçim, Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'nın nezaretinde Rektörlükte gerçekleştirilir.

(2) Engelli öğrenci temsilcisinin seçiminde, **İstanbul Aydın Üniversitesi Öğrenci Konseyi** Yönergesi uyarınca belirlenen seçim takvimi uygulanır.

Engelli Öğrenci Temsilcisi Adaylarında Aranacak Nitelikler

Madde 10- (1) Akademik Birim Engelli Öğrenci temsilciliklerine aday olacak öğrencilerde İstanbul Aydın Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesinin 6. Maddesi hükümleri geçerlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Engelli Öğrenci Biriminin Görevleri**

Engelli Öğrenci Biriminin Görevleri

Madde 11- İstanbul Aydın Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi'nin görevleri şunlardır:

- a) Yükseköğretim programlarına kaydı yapılan engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve çözüm önerileri sunmak, üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde gerekli düzenlemeleri yapmak.
- b) Engelli üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engellilere uygun eğitim, araştırma vb. ihtiyaçlarını gidermek üzere çalışmalar yapmak.
- c) Yükseköğretim düzeyindeki öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim elemanlarına doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiğinde hizmet içi eğitim sağlamak.
- ç) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek.
- d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, faaliyetler için gerekli ihtiyaçları belirlemek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak.
- e) Yükseköğretim kurumları engelli öğrenci birimlerinin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın, doküman ve bilgilerin yer aldığı, üniversitelerde öğrenim gören engelli öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini dile getirmelerini sağlamak üzere geri bildirim mekanizmalarını oluşturmak.
- f) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını denetlemek.
- g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin temini yönünde çalışmalarda bulunmak.

- ğ) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlanması ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirilebilmesi için; sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu konularında destekleyici düzenlemeler yapmak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre gerekli tedbirleri almak.
- h) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin bilgilendirici kitaplar hazırlanması ve bunların engelli öğrencilere ulaştırılmasını sağlayacak tedbirler almak.
- ı) Yükseköğretim programlarını kazanan engelli öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek.
- i) Üniversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan binalar ile açık alanların engelli öğrenciler için ulaşılabilir olmasını sağlamak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrencilerin Ders ve Sınav Uygulamaları

Genel Hükümler

- a) Öğretim elemanları Engelli Öğrenci Birimi tarafından gönderilen özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- b) Ders programlarına engel durumlarına göre ihtiyaç duyulan özel uygulamaların bildirilebileceği bir talep alanı eklenir.
- c) Talepleri ve gerekçeleri Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu tarafından uygun bulunması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin yüz yüze derslerini belirli bir süre için ikinci öğretim veya Uzaktan Eğitim Merkezi program ve uygulamalarından takip edebilmeleri sağlanır.
- d) Eğitim-öğretim yılı başında Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.
- e) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.
- f) Öğrencilerin engel durumlarına göre ders ve sınav uygulamaları İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosu tarafından onaylanan **Engelli Öğrenciler Engel Türlerine Göre Ders ve Sınav Uygulamaları Esasları*** kapsamında yürütülür

Ders Uygulamaları

Madde 12- (1) Engelli Sağlık Kurulu Raporu ile belgelenen engel durumları ve engel durumlarını belirten dilekçeyle Engelli Birimine başvurarak bildirilen engel durumlarından dolayı derslerde engelli öğrencilerin karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılabilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için alınacak önlemler ile ilgili hususlar **Engelli**

Öğrenciler Engel Türlerine Göre Ders ve Sınav Uygulamaları Esasları kapsamında belirtilmiştir.

Sınav Uygulamaları

Madde 13- (1) Engelli Sağlık Kurulu Raporu ile belgelenen engel durumları ve engel durumlarını belirten dilekçeyle Engelli Birimine başvurarak bildirilen engel durumlarından dolayı sınavlarda engelli öğrencilerin karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılabilmesi ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için alınacak önlemler ile ilgili hususlar **Engelli Öğrenciler Engel Türlerine Göre Ders ve Sınav Uygulamaları Esasları** kapsamında belirtilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 14 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, ilgili mevzuat hükümleri ile Senato ve Üniversite Yönetim Kurulu kararları uygulanır.

Yürürlük

Madde 15 – (1) Bu Yönerge Senato tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 16 – (1) Bu Yönerge hükümlerini İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü yürütür.

---

* Engelli Öğrenciler Engel Türlerine Göre Ders ve Sınav Uygulamaları Esasları
Ders Uygulamaları

(1) Görme engelli öğrenciler için;

- Dersin içeriğinde yer alan resim, grafik, tablo gibi görsel materyallerin sesli olarak betimlenmesine özen gösterilir.*
- Az gören öğrencilerin öğretim elemanını ve tahtayı iyi takip edebileceği bir yere oturması sağlanır ve uygun oturma düzeni oluşturulur.*
- Derslerde ses kaydı yapılmasına izin verilir, öğretim elemanının ses kaydının özel kalmasıyla ilgili kaygıları varsa öğrenciden kaydın başkasıyla paylaşılmayacağına ilişkin taahhüt alınır.*
- Bilgisayarla yapılan uygulamalı derslerde hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarlar bulundurulur. Bu bilgisayarlara erişilebilirliği sağlayan gerekli programlar yüklenir ya da gerekli donanım takviyesi yapılır.*

(2) Konuşma engelli öğrenciler için;

- Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sunumlarda ek süre verilmesine ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesine özen gösterilir.*
- Derste söz alındığında, engelli öğrenciye konuşabilmesi için yeterli süre tanınır.*
- Öğrencinin söylediğinin anlaşılabilmesi halinde tekrarlaması istenebilir.*
- Öğrenciye kısa cevaplar verebileceği sorular yöneltilir.*
- Öğrencinin iletişimini kolaylaştıracak araç ve gereçler kullanması desteklenir.*

(3) İşitme engelli öğrenciler için;

- Çok az işiten öğrencinin, sınıfta ders veren öğretim elemanını duyabilecek ve diğer seslerden etkilenmeyecek şekilde oturması sağlanır.*

- b) Duyuruların tahtaya yazılmasına özen gösterilir.
- c) Ders anlatımının yazılı anlatımlarla ve tekrarlarla desteklenmesi sağlanır.
- d) Öğrenci dudak okuyorsa, öğretim elemanının dersi öğrenciye dönük bir şekilde anlatmasına özen gösterilir.
- e) Derste bir video, film, vb. izletilecekse bu görsel materyalin altyazılı olması sağlanır.
- f) İşitme cihazı kullanan öğrencilerin talebi doğrultusunda arka plan gürültüsünü ve yansımayı azaltan FM (Frequency Modulation) sistemleri temin edilir.

(4) Bedensel engelli öğrenciler için;

- a) Öğrencinin engeliyle ilgili olarak sınıfta (oturma düzeni, özel masa-sandalye konması, vb.) oluşturulan düzenin devamlılığının kontrol edilmesi sağlanır.
- b) Gerektiğinde öğrencinin kullandığı yardımcı cihazlar ilgili temin edilir.
- c) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa derslerde not tutulması ile ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişinin görevlendirilmesi sağlanır veya ders notları yazılı olarak verilir.
- d) Dersler için bir binadan diğerine gitme, ders aralarında sınıf dışına çıkma, yemekhaneye gidip gelme gibi bazı işler için daha fazla efor ve zamana ihtiyaçları olabileceği ve tüm bunların neticesinde daha fazla yorgunluk yaşayabilecekleri göz önünde bulundurularak ek süre tanınabilir.

(5) Disleksi sorunu olan öğrenciler için;

- a) Öğrenci not alma güçlüğü yaşıyorsa, dersin kaydı için özel bir izin verilir.
- b) Disleksik öğrencilerin siyah-beyaz renklerini algılama problemi yaşaması nedeniyle, beyaz tahtada renkli kalem kullanılmasına özen gösterilir.
- c) Derslerdeki uzun okuma listeleri disleksik öğrenciler için altından kalkılamaz bir yük olabilir. Bu nedenle, okumaların hangi sıra ve öncelik içinde yapılabileceği konusunda ilgili öğretim elemanı tarafından gerekli hazırlıklar yapılır.
- d) Derse daha hazır gelme ve dersi takip edebilme imkânı sağlanması için okuma parçaları, ders notları, power point sunumları disleksi sorunu olan öğrenciye önceden ulaştırılır. Eğer power point sunumlarının önceden verilmesi mümkün değilse, derse başlarken, derste hangi konuların anlatılacağı belirtilir ya da ana başlıkların tahtaya yazılması sağlanır.
- e) Disleksik öğrencilerin sınıfta veya seminerlerde "bir okuma parçasını", başkalarının önünde yüksek sesle okumalarının istenmeyebilir.
- f) Matematik derslerinde, derste kullanılan terimlerin açıklanmasına ve öğrencilerin konuyu anlaması için ek alıştırmalar verilmesine özen gösterilir.
- g) Disleksik öğrencilerin derste dikkatlerinin toplanması için, görsel sunumlarda satır arasının ve harf büyüklüğünün artırılması sağlanır.

(6) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

- a) Öğrencilerle bire bir görüşülerek motivasyonlarını yüksek tutabilmeleri için destek verilir.
- b) Derslerde ses kaydı yapılmasına izin verilir.
- c) Yazılı dokümanların elektronik formatta öğrenciye verilmesi sağlanır.
- d) Dersle ilgili dokümanların dersten önce öğrenciye verilmesi sağlanır.
- e) Öğrencinin ihtiyacı olduğunda ara kullanması için gerekli tedbirler alınır.

(7) Öğrenme güçlüğü (Zihinsel yetersizlik) olan öğrenciler için;

- a) Ders içeriğinin öğrenciye oldukça ayrıntılı şekilde verilmesiyle ilgili gerekli önlemler alınır.
- b) Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için, dersle ilgili etkinliklerin zaman ve sırasının belirtilmesi sağlanır.
- c) Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere, okuma materyalleri listesinin dönem başında verilmesi için gerekli tedbirler alınır.
- d) Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere verilecek ödevlerle ilgili ek süre verilmesi veya kapsamlı bir ödevin parçalara bölünerek verilmesi konusunda hassas davranılır.
- e) Öğrencinin ders sırasında konuyu anlayabilmesi için hesap makinesi, bilgisayar vb. teknolojik aletleri kullanmasına imkân tanınır.

(8) Süreçten Hastalığı olan öğrenciler için;

- a) Sağlık sorunu olan özel gereksinimli öğrencilere, kullandıkları ilaçları gerektiğinde ders sırasında almalarına izin verilir.
- b) Ders esnasında ihtiyaç duyulması halinde, öğrencilerin karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, dersten bir süreliğine çıkmasına izin verilebilir.
- c) Diyabet veya epilepsisi olan öğrencilerin nöbetleri veya belirtileri açıkça görülmeyebilir. Kronik ağrılar, kafa yaralanmaları, kan hastalıkları, böbrek hastalıkları, artirit gibi sorunlar kişinin günlük yaşamlarını derinden etkileyebilir. Öğrenci hastalığından dolayı yorgun ve stresli olabilir veya kullandığı ilaçlardan dolayı dalgın veya uykuya meyilli olabileceği göz önünde bulundurularak gerekli tedbir alınır.

d) Bi-polar bozukluk, şizofreni, depresyon ve anksiyete gibi uzun süreli ruhsal bozuklukları olan öğrencilerin destek ihtiyaçları, başa çıkma stratejileri bireyden bireye ve zaman zaman değişir. Bazı öğrencilere sadece stresli zamanlarda destek gerekebilirken bazılarında da tüm ders veya dersler boyunca destek gerekebilir. Bundan dolayı her öğrenci için ayrı bir danışmanlık alınmalıdır.

(9) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için;

- a) Bu öğrenciler metaforlar, espriler ve deyimler gibi dilin inceliklerini anlamada zorluklar yaşarlar ve söylenenleri tam/birebir anlamıyla anlarlar. Bu tür ifadeleri yanlış anlamaları durumunda örneklerle açıklama yaparak anlamalarına yardımcı olunmalıdır.
- b) Jest, mimik ve vücut diline dayalı iletişimi anlamakta zorlanabilir veya hiç anlamayabilirler. Bu nedenle iletmek istenen mesajı sözel olarak ve net ifadelerle de söyleyerek anlamasına yardımcı olunmalıdır.
- c) İletişimde yaşadıkları zorluklardan dolayı, Asperger sendromlu öğrencilerin sosyal aktiviteler, grup çalışmaları gibi çalışmalara katılmada motivasyon yetersizliği olabilir. Bu çalışmalar için sınıf arkadaşlarının desteği sağlanabilir ve grup çalışmalarına katılımı kolaylaştırıcı önlemler alınmalıdır.
- d) Empati kurmada ve başka bir bakış açısıyla değerlendirmede zorluklar yaşarlar. Bu nedenle sosyal durumları, farklı yaklaşımları anlamakta zorluk yaşayabilirler. Bu konularda somut örnekler vererek anlamalarını kolaylaştırıcı olunmalıdır.
- e) İlgilendikleri konularda obsesif olabilirler. İlgilerini çekmeyen konulardaki derslerde motivasyon sorunları yaşayabilirler. Derslerin bazılarında veya bazı konularda motivasyon sağlamak için ilgi çekici araştırma ödevleri vermek gibi yollar denenmelidir.
- f) Derslerdeki rutinler beklenmedik bir şekilde değiştiğinde kaygıları artabileceğinden ders programında veya sınav tarihlerinde yapılacak değişiklikler önceden ve mümkünse yazılı olarak bildirilmelidir.
- g) Genellikle yazmaktan hoşlanmazlar ve yazıları okunaksızdır. Derslerde not tutmakta başarılı olamazlar. Ders notlarının önceden yazılı olarak verilmesi, önemli yerlerin vurgulanması sağlanmalıdır.
- h) Gürültü, aşırı kalabalık veya başka bir nedenle, kaygılarının arttığı ve aşırı stresli oldukları zamanlarda dersten çıkarak sessiz bir yere gitmelerine izin verilmelidir.

Sınav Uygulamaları

(1) Görme engelli öğrenciler için;

- a) Öğrencilerin talebi ve Engelli Öğrenci Biriminin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
- b) Öğrencinin talep etmesi halinde sınav materyali büyütülerek basılır.
- c) Gereken durumlarda, sınavlarda öğrenciye bir okuyucu olarak araştırma görevlisi desteği verilir.
- d) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.
- e) Gereken durumlarda uygun koşullar sağlanarak sınavlarda dizüstü bilgisayar kullanımına izin verilir.
- f) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç, vb.) sınavlara girmeleri sağlanır.
- g) Öğrencinin durumuna ve dersin kapsamına göre sözlü sınav uygulamasının tercih edilmesi durumunda gerekli önlemler alınır.
- h) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(2) Konuşma engelli öğrenciler için;

- a) Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sınavlarda ek süre verilir ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesi sağlanır.
- b) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.

(3) İşitme engelli öğrenciler için;

- a) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (işitme cihazı, vb) sınavlara girmeleri sağlanır.
- b) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.
- c) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(4) Bedensel engelli öğrenciler için;

- a) Bedensel engelli öğrencilerin sınavları, mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır.
- b) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa sınavlarda cevapların yazılmasıyla ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişi görevlendirilir.
- c) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.

(5) Disleksi sorunu olan öğrenciler için

- a) Yapılan sınavda (yabancı dil veya başka bir konu), eğer "imla hataları" özellikle sınavın bir parçası değilse bu husus dikkate alınarak sınav değerlendirmesi yapılır.

- b) Sınav ya da ödevleri değerlendirirken, mümkün olduğunca olumlu geri dönütler yazmaya gayret edilir, utandırıcı geri bildirimler yazılmasından kaçınılır.
- c) Sınavları ya da ödevleri değerlendirirken, "kırmızı kalem" kullanılmamasına, düzeltmelerin ya da dönütlerin başka renkte bir kalemle yapılmasına özen gösterilir.
- d) Sınavlarda ya da derslerde, tabloların ya da grafiklerin daha görünür ve fark edilir kılınmasına dikkat edilir.
- e) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.
- f) Sınavlarda kullanılan "optik formlar" disleksik öğrenciler için çok iyi olmayabilir. Bu nedenle işaretlemelerini kitapçık üzerinde yapmalarına izin verilir.
- g) Özellikle dil sınavlarının "dinleme" bölümlerinde; öğrencinin teypten dinleyeceği parçanın, gözetmen tarafından ara ara durdurulmasına ve bu durdurma süresi içinde öğrencinin not almasına daha sonra da sorularını yanıtlamasına izin verilir.
- h) Dil sınavlarının "Okuma" bölümünde parçalar uzun olduğu zaman, "dinleme" bölümüne benzer bir uygulama yapılır.
- j) Öğrencinin dikkatini toplamasına yardımcı olunması için sınavın sakin, sessiz bir yerde yapılması ve öğrencilerin talebi ve Engelli Öğrenci Biriminin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
- k) Öğrenci "yazma" problemi yaşıyorsa, cevaplarını yazmak üzere; "okuma" problemi yaşıyorsa, soruları okumak üzere bir görevli hazır bulunur.

(6) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

- a) Öğrencinin gereksinimi ve isteği dikkate alınarak sınavların ayrı yapılması için gerekli önlemler alınır.
- b) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.
- c) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulaması tercih edilir.
- ç) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir

(7) Öğrenme güçlüğü (zihinsel yetersizlik) olan öğrenciler için;

- a) Öğrenci yazılı anlatımda güçlük yaşıyorsa sözlü sınavlar veya kısa yanıtlı ve boşluk doldurmalı sınavlar tercih edilir.
- b) Gerekli görülmesi halinde öğrencinin sınavı bireysel olarak yapılır.
- c) Sınav başlamadan önce öğrencinin sınav sorularını anlayıp anlamadığı kontrol edilir, sınav sorularını kendi cümleleri ile ifade etmesine imkân tanınır.
- d) Matematik, fen ve teknoloji gibi derslerde sınav sonuçlarını değerlendirirken, yalnızca sonuca değil, yaptığı işlemlere de puan verilir.
- e) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.

(8) Süreğen Hastalığı olan öğrenciler

- a) Özel gereksinimli öğrencilerin kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.
- b) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine izin verilebilir.
- c) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.

(9) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için

- a) Genellikle yazmaktan hoşlanmadıkları ve yazıları okunaksız olduğundan; sınavlarının klasik sınav yerine testler veya kısa cevaplı sorular tercih edilmeli, araştırma ödevleri gibi ev ödevlerini bilgisayarla yazmasına izin verilmelidir.
- b) Sıkışık ortamlar, aşırı sıcak veya havasız ortamlar, bazı parfümler vb. anksiyetesini arttırıp, huzursuz davranışlara neden olabilir. Öğrencinin gereksinimi ve isteği dikkate alınarak sınavların ayrı yapılması için gerekli önlemler alınır.
- c) Sözlü sınavlarda kullanılan dilin soyut olmamasına dikkat edilmeli ve soruyu anlayıp anlamadığından emin olunmalı, gerekirse daha basit bir dille soru tekrarlanmalıdır.
- ç) Gereken durumlarda öğrenciye sınav süresinin 1/3'ü kadar ek süre verilir.